

Adabiyot, madaniyat yashasa ~ millat yashaydi

O'ZBEKISTON ADABIYOTI VA SAN'ATI

1956-YIL 4-YANVARDAN
SHIQA BOSHLAGAN

АДАБИЙ-БАДИЙ, МАЪНАВИЙ-МАЪРИФИЙ, ИЖТИМОИЙ ГАЗЕТА

№ 24 (4526)
2019 ЙИЛ 14 ИЮНЬ

«TASHKENT CITY»

КЕЛАЖАККА ЮЗ ТУТГАН ПОЙТАХТ

“Тошкентнинг тарихини ёган чумчуқ Маккадан ҳам қайтиб келади”, деган ҳикматни кўп марта эшитганмиз, бироқ мағзини чақишга урилиб ҳам кўрмаган бўлсак керак. Унинг замирида эса улкан маъно мужассам. Зеро, “Нон шаҳри”, “Дўстлик шаҳри” номларини олган Тошкентни азимнинг меҳмондўстлиги, файзу тароватининг таърифи етти иқлимга таралган бўлиб, бир бор таширф буюрган кишини ўзига оҳанрабодек қайта-қайта тортавериши сир эмас. Қадим-қадимдан Шош, Шошкент, Чоч, Чочистон, Банокат, Тарканд, Бинкент, Тошканд номлари билан аталиб келган Тошкентнинг фахрланса арзийдиган ўзига хос қадимий тарихи, муборак қадамжолари, бетакрор обидалари, олим-фузалолари бор. Чунончи, Шайх Ҳованд Тоҳур, Зангиота Химматий, Шайх Зайниддин Бабо, Хожа Аҳрор Валий, Қафқол Шоший, Шайх Умар Богистоний, Абу Бакр Шоший, Абу Сулаймон Банокатий, Ҳофиз Кўҳакий каби улуг тарихий сиймолар миллатимиз учун маънавий-маърифий ибрат мактабини ўтаган десак муболага бўлмайди.

ЎЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ ЙўЛЛАНМАСИ БИЛАН

Ўтган асрнинг ўттинчи йилларида ҳукм сурган очарчилик ва қаҳатчилик оқибатида қанчадан-қанча одамлар нон шаҳрида жон саклаганини, Иккинчи жаҳон уруши пайтида Россия, Украина ва Беларуссиядан эвакуация қилинган юз минглаб болажонларини тошкентликлар бутун меҳру мурувати билан оқ ювиб, оқ тараб ўстиргандикларини кексаларимиз яхши эслашди. Бу борада темирчи Шоҳмамд Шомаммудов ва Баҳри Акрамованинг жами 16 нафар болани асраб олиб, ўз фарзандларининг ақло даражада тарбиялаб, катта қилганликларини айтиб ўтиш қийиндир.

Халқимизнинг азалий орзулари рўёбга чиқиб, Мустақилликка юз тутганимиз-

дан кейин 2200 йилдан ортқ тарихга эга Тошкент янгидан чироқ очиб, том маънода “Шарқ дарвозаси”га айланди. Мустақиллик Тошкент тарихида ҳам янгича даврни бошлаб берди. Истиқлол йилларида шаҳар киёфасини таниб бўлмас даражада ўзгартириб юборган бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Тошкентнинг йирик саноат, маданият, илм-фан ва сиёсий маркази сифатидаги нуфузи янада ошди. Бу ерда қўллаб-мамолақатларнинг элчионалари ва ваколатхоналари очилган. Бошқа дипломатик миссиялар, обрўли халқаро ташкилотларнинг ваколатхоналари ишлаб турибди.

2007 йилда халқаро Ислоҳ конференцияси ташкилотининг Таълим, фан ва маданият масалалари бўйича муассасаси (АЙСЕКО) Тошкентни Ислоҳ маданияти пойтахти деб эълон қилди.

2009 йилнинг апрель ойида ЮНЕСКОнинг Париждаги бош қароргоҳида Тошкент шаҳрининг 2200 йиллигига бағишланган юбилей тантаналари бўлиб ўтди. Шу йил 26-27 майда “Тошкентнинг жаҳон цивилизацияси таракқиётидаги тутган ўрни” мавзuida халқаро илмий-конференция ўтказилди. 2009 йил октябрь ойида эса ЮНЕСКО иштирокида Тошкентнинг 2200 йиллиги кенг нишонланди. Юқоридагиларнинг барчаси пойтахтимизнинг халқаро майдондаги нуфузи ва обрў-эътиборининг эътирофидир.

Шоир айтганидек:
Бугунги Тошкент – бу порлаган офтоб,
Оламни бағрига чорлаган офтоб.
У кўзу бўлди, ха, Оснётга,
Маърифат меъдонини бутун дунёга.
Халқаро анжуман ўтмаган кун йўқ,
Келиб кетгучилар кўзларида чўғ.
Агар У ҳазина – қафда дурдек тут,
Уни курганларнинг номини нурдек тут!

Бугунги кунда Юртбошимиз раҳнамолигидан Тошкент шаҳрини янги давр руҳига мос замонавий мегаполисга айлантириш борасида қўллаб-қўллай амалга оширилмоқда. Айниқса, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 2 апрелдаги “Қурилиш соҳасида давлат бошқаруви тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги Фармони бунёдкорликнинг мустаҳкам пойдевори вазиёсини ўтади. Вазирлар Маҳкамасининг 2017 йил 28 июлдаги “Тошкент шаҳрининг марказий қисминини ободонлаштириш ва архитектуравий қиёфасини янада яхшилаш ҳамда аҳоли ва пойтахт меҳмонлари учун зарур шарт-шароитлар яратиш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарори эса Тошкент шаҳри марказида “Tashkent City” халқаро ишбилармонлик маркази янги замонавий комплекснинг қад ростлашига асос бўлди. Қурилиш ишларининг ўз вақтида ва сифатли бажарилишини таъминлаш мақсадида ишюшларнинг қурилиши ва фойдаланишга топширилиши бўйича дирекция ташкил этилди.

►2

Аҳмаджон МЕЛИБОВ

ВАТАНГА ҚАЙТИШ

Ҳаётда шундай воқеалар содир бўладики, ёдингга тушганида аъзои баданингда титроқ туради.

Бундан роса ўттиз йил аввал бир гуруҳ ҳамкасблар билан Шри Ланкада ижодий сафарда бўлганмиз. Ҳинд океани соҳилида мириқиб чўмилётган эдик. Океанда салобат билан сузиб бораётган ҳайбатли юк кемалари эътиборимизни ўзига тортарди. Қўтилмаганда Мурод исми ҳамкасбимиз кўзлари кинидан чиққудек бўлиб олдимизга чопиб келди-да, “Паспортимни йўқотиб қўйдим, кеча автобусда пулим, ҳужжатларим, самолёт билетим қолиб кетибди, энди нима қиламан?” деб ўтақамизни ёрай деди. Дунёнинг нақ нариги чеккасида, нотаниш одамлар орасида пулсиз, ҳужжатсиз, қайтиш чиптасисиз қолган кишини тасаввур қилоласизми?

Муродни қандай юпатишни, ўзимиз нима қилишни билмай турганимизда, меҳмонхона ходимларидан бири олдимизга келиб, минг бор уэр сўраб, унинг қўлига кеча автобусда унутиб қолдирган сумкачасини тутказди. Автобус ҳайдовчиси олиб келибди. Хурсанд бўлиб кетдик.

Ўшанда мен худди ўзимнинг билетим йўқолганидай кўрқиб кетгандим.

Ватанга қайтиш чиптаси-я!

► МУНОСАБАТ

Дунё кезиб қимларни кўрмадим: бойлиги беҳисоб, дасти узун, гап-сўзи бутун, аммо... ёнларида қайтиш билетлари йўқ одамлар қанча. “Олтин, қумуш тош бўлди, бир қафт бугдой ош бўлди” деганларидек, ҳеч қандай бойлик, зеб-зийнат Ватан соғинчидан боса олмайди.

Сафарларим чоғи турли сабабларга кўра ўзга юртларда қолиб кетган миллатдошлар билан ҳамсухбат бўлдим, афеус-надоматли хотираларини тингладим. Дили пок, қўли пок, покиза ниятли одамлар учун юрт эшикларини ҳаммаша очиклигини қайта-қайта тушунтирдим. “Яшанг ватандор, насиб қилса борамиз, албатта” дейишди, “Ватандор” дейишга ич-ичларидан келайтган ҳўрсиник изи бермайди, чоғи.

Бошқовларнинг зўғумидан қочиб, Туркияда муқим яшаб қолган ҳўстлик ватандошимизнинг фарзандлари савдо-сотик билан шугулланиб, бой-бадавлат бўлиб кетишди. Муҳожирлар бир-бирлариникига меҳмонга бориб туришар экан. Шундай зиёфатга ўғилларини қаторига олиб кекса отахон ҳам борибди. Отанинг бошидаги эски, хилвираб кетган дўппини кўриб, ўғиллар хижолат тортишди.

— Дада, бу нима қилганингиз, яп-янги дўппингиз бор-ку, нега уни киймадингиз? — деб сўрабди қатта ўғил норози оҳанда.

— Менда Ватанимни эслагувчи шу эски дўппидан бошқа ҳеч нарса қолмади, болам. Онам ўз қўли билан тикиб берган эдилар, — дебди ота чуқур ҳўрсиниб.

Шу отахон умрининг сўнгги кунлари қўлини Ватан томонга узатиб, “Чуст, Чуст, Чуст” дея омонатини топширган экан...

2004 йилги сайловда кузатувчилик қилиш учун Америкадан “Туркистон-Америка” уюшмаси президенти Абдулла Хўжа билан таниқли тadbиркор Лутфулла Тўра Ўзбекистонга келишди. Меҳмонларга ҳамроҳлик қилдим. Навоий вилоятидаги Зарафшон шаҳрига бордик. Ер остидан олтин қазиб олаётган қончилар билан учрашдик. Олтин юз метр чуқурликдан руда ташийтган бахайбат машиналар ишини кузатдик.

Қайтаётганимизда комбинат ходимлари бир бўлак усти ялтирок тошни Ватандан сизларга эсдалик бўлсин, дея меҳмонларга совға қилишди. Сайлов ўтгач, Лутфулла Тўра телекўрсатувда иштирок этиб, томошбинларга ўша тошни кўрсатди ва “Ватанимнинг бир бўлак тоши тугул, зарра қумини ҳам олиб кетишга ҳақким йўқ, бу тош шу ерда қолсин, ўзга юртнинг тошига айланмасин”, дея совғани бир четта суриб қўйди.

►2

БИР БУЛОҚДАН СУВ ИЧИБ

Ўзбек – афғон адабий алоқалари тарихидан

Бу йил Афғонистон Республикаси мустақилликка эришганига юз йил тўлади. Шу муносабат билан қадимдан ягона адабий-маданий муҳитдан озикланган, суви ва замини муштарак ўзбек ва афғон халқларининг адабий алоқалари ҳақида икки оғиз фикр айтиш эҳтиёжи юзага келди.

Икки мамлакат ўзаро адабий алоқаларининг ҳозирги кўриниши илк бор йирик маърифатпарвар, шоир, адиб ва жамоат арбоби Муҳаммадшариф Сўфизоданинг Кобулда “Сирож ул-ахбор” газетасида босилиб чиққан шеър ва маърифий мақолаларидан бошланади. XX аср аввалидаги Афғонистон маърифатпарварлик адабиётининг асосчиси Маҳмуд Тарзий асос солган “Сирож ул-ахбор” газетаси ўз вақтида Самарқанд, Бухоро сингари йирик маданий ва маърифий марказларида ҳам тарқалар эди.

Ўтган асрнинг 20-30 йилларидан бошлаб зиёли юртдошларимиз мустамлака

ва зулм исканжасидан қочиб, қўшин афғон тулғоридан қўним топди. Улар орасида Ўзбекистондан Афғонистонга бориб қолган атоқли шоир Шарофиддин Шарофий (1894-1973) эслаш ўринлидир. Афғонистон ўзбеклари орасида “домла Бедил Тошқандий” номи билан машҳур бўлган бу зот Тошкентда туғилиб, Бухоро мадрасасида таҳсил олган. Маърифатпарвар адиб ва жамоат арбоблари Бехбудий ва Мунаввар Қори билан яқин муносабатда бўлган. Шоирнинг ғазал, мухаммас, рубоий ва шеърлари ўзбек умумтош шеърини анъаналарига ҳамоҳанглир.

►6

БАХШИЛАР КУЙЛАГАНДА

Ўтган ҳафта якунида пойтахтимизнинг “Туркистон” санъат саройига йиғилган қўшиқ ихлосмандлари кўпдан буён кузатилмаган ноъанавий концерт дастурининг ғувоҳи бўлишди. Айтиш лозимки, шу кунни мазкур санъат масканига йиғилганлар ўтказган вақтларига ачинашмади. Билъақ парда очилиб, дастлабки чиқишлар эълон қилина бошлаши биланок залда жонланиш сезилди. Ҳар бир номердан сўнг гўлдурос карсақлар янграб турди.

Бунинг сабаби эса оддий: “Сени мадҳ этаман, Ўзбекистоним!” деб номланган мазкур концертда юртимизда илк бор ўтказилган халқаро Бахшилар фестивалининг голлиб ва совриндорлари ўз маҳоратларини намойиш этдилар. Улар орасида Ўзбекистон халқ бахшилари Абдуназар Поёнов, Гулнора Алаамберкенева, Қаландар бахши Норматов, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Отаҳон Мағекубов, “Ниҳол” мукофоти совриндори Феруз Норматов, Аҳрор Хўшвақтов, Расул Абдурахмонов каби халқимиз суйган санъаткорлар бор эди. Ҳар бир бахшининг фақат ўзигагина хос овози, бетакрор дўмбира чертиш маҳорати, муҳлисига хурмати томошабинларнинг эътиромига сазовор бўлди. Албатта, таниқли эстрада хонандаларининг чиқишлари ҳам концертга файз бағишладди.

Зилола МУЗАФФАРОВА

АДАБИЁТ НИҲОЛЛАРИ – “НИҲОЛ”ДА

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси томонидан ўтказиб келинаётган Республика ёш ижодкорларнинг анъанавий Зомин семинари иқтидорли каламкашларни топиб, уларни ижоднинг катта йўлига чоғлаш бўйича маҳорат мактаби вазиёсини ўтаб келмоқда. Айни пайтда навбатдаги ижодий анжуманга жиддий тайёргарлик кўрилмақда. Ҳозиргача семинарнинг худудий босқичлари Жиззах, Қашқадарё, Навоий, Хоразм, Андижон вилоятларида кўтаринки руҳда ўтди.

ЎШЛАРНИНГ ЗОМИН СЕМИНАРИ ОЛДИДАН

Кунни кеча Тошкент, Сирдарё вилоятларида ташкил этилган ёш каламкашларнинг навбатдаги минтақавий семинарида иқтидор эгаларининг ижодий изланишлари муҳокама қилиниб, зарур маслаҳатлар берилди.

Тадбир элимиз ардоғидаги адиблар, семинар иштирокчилари ҳамда ҳамкор ташкилот вакиллари томонидан Нурафшон шаҳри марказий майдонига ўрнатилган Она хайкали пойига гул қўйиш билан бошланди. Дастлаб, уюшманинг Тошкент вилояти бўлими биносидан ўзига хос учрашув ташкил этилди.

Тошкент вилояти ҳокимининг биринчи ўринбосари Одил Рустамов анжуман катнашчиларини самимий қутлади. Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси, Халқ шоири Сирожиiddин Саййид ёшларга ижодий парвоз тилаб, маънавий қамолотга элтувчи беминнат ҳазина — китобга ошно бўлишга даъват этди. Таниқли ижодкорлар

— “Жаҳон адабиёти” журнали бош муҳаррири Аҳмаджон Мелибов, Уюшма раисининг ўринбосари Нодир Жонузок, Уюшманинг Сирдарё бўлими раҳбари Ҳаётхон Орғибоева ва бошқалар ёшлар билан фикр алмашдилар.

Семинарнинг амалий қисми Бўстонлик туманидаги “Ниҳол” оромгоҳида ташкил этилди. Адабиёт ниҳолларининг бу ерда жам бўлиши ҳам тасодиқий эмас: бир кунни бу ниҳоллар ўсиб, қамол топади ва бу боғнинг ширин меваларидан қалблар баҳра олади.

Оромгоҳ қўйнидаги шийончаларда семинар иштирокчилари шўббаларга бўлинган ҳолда мулоқотга киришдилар. Устоз адиб Аҳмаджон Мелибов бадий публицистикага, таржимага ҳавасманд ёшларнинг фикрлари, орзу-хавасларини тинглаб, уларнинг машқларини ўқиб, қимматли маслаҳатлар берди. Наср ва назм, драматургия ва бошқар адабиёт бўйича сараланган ёшлар устозлардан маҳорат сабоқларини олишди.

Анжуман давомида Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси, “Ижод” жамоат фонди ва Тошкент вилояти ҳокимлиги томонидан ёш ижодкорларга, шунингдек, “Ниҳол” оромгоҳида дам олаётган ўқувчи-ёшларга китоблар, эсдалик совғалари тақдим қилинди. Бундай эътибор, шўбҳасиз, ёшларнинг қучига қуч, ғайратига ғайрат қўшади, адабиётга, улар қалбига китобга бўлган меҳрининг янада ортишига хизмат қилади.

Зоҳиджон ХОЛОВ

Эшқобил ШУКУР

Сўзбат

Оқарсув бўйида, оқшом чоғида,
Қари тол бошида ой порлаган пайт.
Озурда туйгулар кўналгоҳида
Менга сув тилида сирларингни айт.

Илкис тун сайрига шамол чақирса,
Шовқинди шаҳарни айлансанг секин.
Чор тарафда тинмай севинч бақирса,
Сен соғинч тилида бир нарса дегин.

Не кечар дунёнинг ўнгу сўлида
Туйгулар кўзёшдай қалқиб турган пайт.
Ҳамма лақилласа бозор тилида
Сен кўнгил тилида бирор жумла айт.

Қандай тушунтирай ҳолимни сенга
Этиҳ бошим узра ойдай ёёду соч...
Барини бир четта қўйгин-да, менга
Сукунат тилида юрагингни оч.

Буюк кўлла

Қирқ кеча-кундузда бийдай саҳрони
Ялангоёқ юриб ўтди бу дарвеш.

Қирқ минг томиридан қирқта дарёни
Қумлар узра бунёд этди бу дарвеш.

Қирқ томчи терилан қирқта шаҳарни
Харобалар узра қурди бу дарвеш.

ОЛИС ЮЛДУЗЛАР ТОВУШИ

Қирқ кун сахро бўйлаб қирқта баҳорни
Шамолдай етаклаб юрди бу дарвеш.

Тупроқдай хокисор хоки танидан
Бир тунда қирқ булоқ очди бу дарвеш.

Ҳазрат Сулаймоннинг ўтиб ёнидан
Бир кунда қирқ йилни ошди бу дарвеш.

Ўтдан ялангоёқ, ялангош ўтган,
Қирқ кунга қирқ ҳикмат битди бу дарвеш.

Қирқ минг йилдан бери уйқуда ётган
Саҳрони уйғотиб кетди бу дарвеш.

Келки сайрдаги қузатимилар

Эски бир дўконда бир жанда одам
Шайтон билан “гаҳ”лашиб ўтирарди.

Ташландиқ бир боғда маънос бир киши
Виждон билан гаплашиб ўтирарди.

Бир хотин бурқсиган қаҳвахонада
Ҳайвон билан наҳслашиб ўтирарди.

Бир кас танглайда қурбақа сайраб,
“Қуръон” билан баҳслашиб ўтирарди.

Кимдир замонига замбарак отиб,
Макон билан чаплашиб ўтирарди.

Саргайган бир китоб ичра бир Одам
Имон билан гаплашиб ўтирарди.

Тунги далада ёлғиз

...Тунги дала...

Ойнинг ёруғида оқариб турар
Ёлғизоёқ сўқмоқ.
Соямга эргашиб бормоқдаман жим,
Манзилим йироқ.

...Тунги дала...
Овози тинмайди чирилдоқларнинг —
Муסיқа тинмас.

Олисан юлдузлар товуши келар,
Қўнғим ҳам жиммас.

...Тунги дала...
Пишган гиёҳларнинг иси анқийди
Тун салқинида.
Мангулик китобин ўқий бошлайман
Ой талқинида.

Эй тун, менга ҳикматингни оч,
Эй тун, менга ҳикматингни оч!

Афан Рамон Хилленес китобида ёзув

Ёнимдан шошилиб ўтади шамол,
Шарқираб қаёққа чопади сувлар?

Шошилиб қай сори учиб борар Ер?
Шошилиб тарк этар мени туйгулар.

Туну кун қайгадир шошади ҳаёт,
Хайр ҳам демасдан мангу кетдинг сен.

Буюк залвор билан шошар коинот,
Қайгадир шошилиб бораёпман мен.

Қаёққа, билмайман, эвоҳ, қаёққа?...
Бобур айтганидай, юз оҳ, қаёққа?

Энг қадим, энг янги

Қадимги битикда ўқидим:
“Тангри кимга хайрихоҳ бўлмаса,
Унга хотини хайрихоҳ бўлсин!”.
Энг қадим, энг янги битик бу.
Сўнгра ўзимча бир савол тўқидим:
Агар хотини ҳам хайрихоҳ бўлмаса,
Нима қилсин?... Нима қилсин? Нима қилсин?!
Энг қадим, энг янги сўроқ шу.

Кимсасиз адирда... Ёз кечасида...
Қорайиб хурпаря ёлғиз бир ўтов.
Ерга тушиб қолган кун парчасидай
Ўчоқда тўлғонар бир тутам олов.

Чўпон, бу тунингга мени кўноқ эт,
Ади́рлар сеники, сеники осмон.

Бир кеча кўнглиннга мени ҳамроҳ эт,
Бахши шамоллардан тинглайин дoston.

Кимсасиз адирда... Ёз кечасида...
Хурпайган ўтовга тушганда йўлим,
Ўчоқнинг бир тутам алангасида
Йўқотган дўстини топганди кўнғим.

Кибру заво

Қўлингни узатсанг юлдузга етар,
Пойингда неча мулк, қанча салламно.
Қовоғинг остида қирқ бир қиш ётар,
Беш кунлик даврон деб мунча таманно.

Ахир бир каллага минг салла нечун,
Қўлдан шамол кетар, тилдан бол кетар.
Зарур бўлганда яшамок учун
Одамга қултум сув, парча нон етар.

Бир бешикка сиққан дунёга сизмас,
Бир йўрғакдан чиққан сизмас осмонга.
Бир кафан, бир қабр сўнг улуши бас,
Шунда ҳам осмон тор, ер тор инсонга.

Кафтингни очсанг бас, сийму зар қўнар,
Пойингни безайди кибру тасанно.
Қовоғинг остида қирқ қилич ўйнар,
Беш кунлик даврон деб шунча таманно.

Қари қарға

У ёшин пеш-пешлаб вайсар доимо
Қари қарга каби назари кўп оч.
Оқ сочларин сотиб яшару, аммо
Бир кун тентакда ҳам оқаради соч.

Қўриб-кечирмаган сира эл бўлмас,
Ҳамон юрт оралаб юрар бир мақол:
Ҳар мўйи оқарган оқсоқол бўлмас,
Ахир эчкида ҳам оқарар соқол.

Жавзо

Шамолда чайқалган терак бошида
Порлаб кўринади ўн тўрт кунлик ой.
Фусункор Жавзо балоғат ёшида
Сенинг ёшлигингдай очади чирой.

Кўкда ой, пастда мен бирга борардик,
Майин ёғдуларга кўмилган борлиқ.
Сенинг ёшлигинга тумор сўрардик,
Кибор чоғларинга тилардик соғлиқ.

Афсуски, бу тун ҳам ўтару кетар,
Ой ҳам қолиб кетмас терак бошида.
Шаббодалар ҳар кун менга эслатар
Сени ўн тўрт кунлик Жавзо ёшида.

1943 йил. Урушдан хат келди

Ҳарф танимас эди бу аёл...
Савод чиқармаган, мактаб кўрмаган.

Хатни шомда ўғли унга тутқазди.
Почтачи келганда уйда бўлмаган...

Титроқ қўллариди бир энлик қоғоз
Оқ қалдирғоч каби потирлар эди.

Аёлининг лабида дуои салом
Жон шамоли каби шитирлар эди.

Хатми бу, хатми, ё хатми Ҳаёт,
Қоғозга айланиб борарди Аёл.

Жонажон ҳарфларни ўқини истаб
Бир парча хат узра қадди, руҳи дол.

Ҳарф танимас эди бу Аёл...
Лекин сирлар бордир муҳаббатга хос.

Ўша кун эрдан келган хатни у
Ҳарфма-ҳарф, сўзма-сўз ўқигани рост.

Азал дафтариди не ғам, не тараб,
Қандай ажр бордир ё қандай жазо?
Мунча безовтасан, эй булбули таъб,
Қара, пойингга гул тўшамин жавзо.

Гарчи бир бош узра минг битта савол,
Ҳукмлар забтида жонлару шонлар.
Лекин сен титрама, эй қизғалдоқхон,
Сенга деб шудринлар йиғмоқда тоғлар.

Шафақларга боқиб чекмагил андуҳ,
Умрим беш кунлик деб кўтарма фарёд.
Шу беш кун ҳаққига, эй капалакруҳ,
Сенга деб бир боғни тиклабди ҳаёт.

ОЙ — УМИД КЕМАСИ

Шукрона

ёхуд кема ва буғуни

(Манзума)

1. Хаёл нигоҳи

Бу ҳаётни оқар дарё дейдилар, унинг
ёйиқ, ёрқин тошқинлари бор. Қатор да-
рахт, гулзор, тош-қумлари бор. Боқ-санг
меҳрларан руҳинг — кўк дийдор. Тош-
қинлардан тўлқин, тўлқиндан шўх ун
урилган тик қоя бўлмоқчимисан?... Ё со-
ҳилда чопган хушсуврат тўлқин? Ҳўп, ха-
ёлга боқиб, айт, нега жимсан?

Шу хаёл — манзилинг кўзлар Фиротинг,
Шу хаёл — ободлик, мангулик отинг...

2. Бир сиким буғдойи қолган халқ

Қишдан чиққан бог-роғ — димикқан диёр,
Буг ичра қарғалар ҳали тарк этмай,
Қайта тирилди Замин, у беор,
Эл қуши ер титар баҳорни кутмай.

Жаннат орзу қилган эр, марди майдон,
Ризқ йўқдир ютинган ҳалқумга.
Буғдойни тупроққа сочар ва қутар,
Очлик олов пуркар эди халқимга...

Бутун ориятининг ори олган кун,
Бутун зориятининг зорин олган тун,
Лаҳзалару йиллар — асрлар бутун,
Қадримни четларди, ичимда бир кин.

Иyson изи содда аталмиш — тупроқ,
Бутун мавжудотнинг зорини олган.
Вужудим тупроққа менгзасам ҳақроқ,
Орияти тирик, борлиги толган...

Боғларда насимлар эсди — эпкин хур,
Майли, отда бўлдиқ, турдинг депсиниб...
Ўчмади боболар ёққан чироқ-нур,
Гарчи тирик юрдик, ўлдик «деб»синиб...

3. Далага тун чўқди.

Ётган ётибди. Турган турибди. Очунда
ўкинч, Ёркинда ёпинч... Чангни сув босар, сув
борибди. Қуёши ботган қишлоқ сокин, тинч.
Эҳ-ҳе-хе, ўтар қанча лаҳзалар, ҳовучингда сув,
бир қисм тупроқни тушундиқ сен ва мен, ҳали
баҳсталаб саволлар ҳам кўп. Доим айтганинг:
“Кўкдан тушганми булар?!” — дейсану гапдан

қайтганинг — маъни излашинг, чидаб, ийма-
ниб. “Бирга яшаймиз!” янграйди шу сас, ҳали
осмонлар ҳам эгасиз эмас.

4. “Ой” мураккаби

Ой, кўксимга ботсанг, сувлар тинади,
Мақсадинг қуйдиrhoқ эмас, соғинмоқ.
Отсанг суруримдан боғлар инади,
Гумон йўқ, тун бағри ойдин, тагин оқ.

Келажакка элтар елкан хаёллар,
Ой нур уммонида кўрғонлар қурди.
Тун. Соч фаршштасин ёйди аёллар,
Ойни эргаштирган алпларни кўрди.

Шукрининг сайқали кўкда сайр этар,
Унга боқар барча “ёрилош”нда.
Тин олсам кўзимдир маконинг ботар,
Умидим, орзум кўргум бир бошдан.

Юрагимга сокин ўтдинг, сўнг билсам,
Дунё ташвишларин сен мендан олдинг.
Вақтин нари сурган, аритган тилсим,
“Ёлғиз қулсан!” дединг, қалбга ишқ солдинг.

5. Энди кўз очмоқлик имкони етди,

Фано маромида ўтди кўп йилим.
Қатор нафе тоғлари қаёққа кетди,
Эслаб қолганим — тўқ мақсад, кенг йўлим.

Қад ростлабди шаҳар ичра шаҳарлар,
Тоза ҳавоси хуш овоз бу танга.
Ҳар юракда яшар экан баҳорлар,
Тинч-тотув курашчи керак Ватанга.

Ватан билиб доим тақдир бозорин,
Ҳар истакка раво кўрмай мазорин,
Яшайлик синовда, майли, ҳар онини,
Ҳақ бермасин бизга аччиқ озорин!

Ой, кўксимга ботсанг, сувлар тинади,
Мақсадинг қуйдиrhoқ эмас, соғинмоқ.
Отсанг суруримдан боғлар инади,
Гумон йўқ, тун бағри ойдин, тагин оқ.

6. Умид кемаси

Ой — умид кемаси, хаёл эмас дун,
Меҳрин қизгангандай ухлай олмас тун.
Қанотида кундуз титрар қушлар жим,
Кўкдан малҳам олар кўнғим — мунажжим.

Хиёл хуш он ўтди — зарраи умр,
Хаёл ошеними қуршаб тоғ — сабр.
Ишқ — қулф тирқишида юксалган ёшлиқ,
Ошиқ ҳар хушига изларди таъбир.

Кузак. Япроқлардан томар томчилар,
Вужудимда яшар жумлаи жаҳон.
Қушлар учиб кетар, боғлар бўш чунон,
Пойимда ястанар бир ҳазин оҳанг...

Қуйладим, қуй каби юксалиб бордим,
Тетрамда тун секин нурай бошлайди.
Томчилар — хитоблар, ашъорлар битсам
Шу оҳангни Ватан сўрай бошлайди.

7. Буғунинг қалби бор...

Мана, замон келди — бизни тингларлар,
Халқим десанг, раҳмат айтар, англрлар.
Нафсин тиймас темир кемирар энди,
Энди ўз-ўзидан юриб зангларлар...

Бу юртда ҳар жоннинг энди қадри бор,
Бу юртининг қалби бор, ҳаловат Ҳақдан!
Юртпарвар кўп ўтган, халқ бўлган абгор —
Ҳаёт дарахтини ёришган, ёққан.

Апошми сўзи

Ҳар нарсанинг жуфти, тоқи бор,
Писанд қилиб айтсанг, оти бор.
Одобимни фарқлай олсанг гар —
Сукут, сабр, ер-кўк фарқи бор...

Жим турмоғим доғим, ёшимдан,
Катта-кичик... яна зотимдан...
Сабр асло чиқмас ташимга —
Сабрим — биров билмас тотимдан...

Сўзлар мағзин чақиб ол, ўктам,
Қақрамасин, боққа сув тарай...
Баъзан босар кўк тоқи елкам,
Фарқла шуни, энди мен борай...

Қўшиқ

Елпигич ел тарайди,
Кўкка атлас ўрайди.
Тоққа қараб елпинсанг
Охулар йўл сўрайди.

Етиб бормас сенгача,
Изҳорларим, оҳларим.
Ҳавода сўз — тангача —
Товланар мувоҳларим...

Ҳар он гўзал аслида,
Ишқ-муҳаббат фаслида.
Охулар йўл топарлар
Тафтинг бўйи насмида...

Қадримни шунчалик узоқроқ кутдим,
Кўзимга айланди ҳар тонгги матлаъ.
Бир кунда неча кун захрини ютдим,
Шукр, энди бекор умидим қатли...

Бу ҳаётни оқар дарё дейдилар, унинг
ёйиқ, ёрқин тошқинлари бор. Қатор да-
рахт, гулзор, тош-қумлари бор. Боқсанг
меҳрларан руҳинг — кўк дийдор. Тошқин-
лардан тўлқин, тўлқиндан шўх ун урилган
тик қоя бўлмоқчимисан?... Ё соҳилда чо-
пан хушсуврат тўлқин? Ҳўп, хаёлга боқиб,
айт, нега жимсан?

Шу хаёл — манзилинг кўзлар Фиротинг,
Шу хаёл — ободлик, мангулик отинг...

Дуодан...

Оҳори

тўқилмаган

узумнинг,

Баҳори

тўқилмаган

сўзимнинг,

Гуллари —

Ҳақиқат —

Чаман бўлган

изимнинг,

Йўллари —

Бор ибрат

тузумнинг

Манзили порлоқ,

умри узоқдир!..

Алёрлар

Силкинади шамоллар, силкинади,
Елпинади одамлар, елпинади.
Менинг нима ишим бор, деёлмайди
Эсаётган севгини эл билади...

Тўхтамади, топинди... тўхтамади,
Сўрайверди, кўкайдан кўз кетмади...
Кунни кунга улайверди — Ой ботмади,
«Элим тинчин бергин!» деди, туз тотмади.

Рауф СУБҲОН

Тоғлар қори тойдими,
Оқаётган сойимди,
Қир тарафдан кишнаган
Қулумиди, тойимиди?!

Тепа-тепа теракар:
Шитирлайди — сўроқлар,
Кимдир узоқ кетганми,
Безовта ёш юраклар?!

Тоғлар боши қоронги,
Бу қизлар не ўронди...
Ҳаё яхши, ғам чекманг,
Худо урсин ёмонни!..

— Бирга эди бозори,
Қайдан чиқди озори?...
— Гулласа ҳам беозор
Тиконидан зор-зори!..

Тиёлмади ўзини, тиёлмади,
Қиёлмади сўзини, қиёлмади.
Қайтарибди йигитнинг сўроганин,
Ёр — ёрини бермади... ўр — жонини...

Оқтовба

Ортингдан тирмашар танбур-соيار,
Чўққиди соз каби турсанг — воя бор.
Дардинг олар тоғда унтур-қоялар,
Сўнг тупроқ-заминга тушсанг — ғоя бор.

Баҳор фасли юртимизга бетакрор байрамлари билан ташриф буюргани ҳаммамизга қанчалар қувонч бағишлагани ҳали ёдимиздан кўтарилмай туриб, ёз фаслининг илк кунлари яна йирик санъат анжуманларини тақдим этмоқда. Шу ҳафтанинг бошида ўз ишини бошлаган Ўзбекистон театрларининг "Сени қўлаймиз, замондош!" республика кўрик-фестивали фикримизнинг далилидир.

Фестивалнинг очилиш маросими 10 июнь кунин Бердақ номидаги Қорақалпоқ давлат академик мусикали театр биносида бўлиб ўтди. Тадбирнинг расмий қисми бошланишидан олдин театрлар ижодкорлари, мутахассислар ва мухлислар бино олдида тикланган қорақалпоқ ўтовларида бўлдилар. Шундан сўнг хушовоз бахшилар иж-

Фестивалнинг кейинги кунларида мазкур театрда ҳамда Қорақалпоқ давлат Ёш томошабинлар театрида ўн битта спектакль намоиш этилди. Жумладан, шу кунгача Ўзбекистон давлат драма театрининг "Ер барибир айланаверади" (Ш.Бошбеков, О.Салимов), Самарқанд вилоят мусикали драма театрининг "Она юраги" (М.Комилжонов, Х.Бурхонов), Қорақалпоқ давлат академик мусикали театрининг "Саховат боғи" (К.Каримов, М.Усенов), Қашқадарё вилоят мусикали драма театрининг "Хушвақт" (Т.Мурод, О.Салимов), Сурхондарё вилоят театрининг "Заминдан олис кетма" (Қ.Норқобил, А.Жумаев), Андижон вилоят театрининг "Муножот" (Б.Мурод Али, И.Эргашев), Фарғона вилоят театрининг "От

"СЕНИ ҚЎЛАЙМИЗ, ЗАМОНДОШ!"

роси ҳамда симфоник куйлар оғушида театр фойеида намоишга қўйилган қорақалпоқ миллий хунармандлик намуналарини ва рассомларнинг асарларини томоша қилдилар.

Тадбирнинг очилиш маросимида сўзга чиққан Ўзбекистон Республикаси Маданият вазирининг биринчи ўринбосари О.Назарбеков ва Қорақалпоғистон Республикаси Жўрғи Кенгеси раиси ўринбосари А.Хамроев ушбу санъат анжуманининг аҳамиятига алоҳида тўхталиб ўтдилар. Шундан сўнг Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлардан келган таниқли санъаткорларнинг концерт дастури намоиш этилди.

Тантанали очилиш маросимидан сўнг Бердақ номидаги Қорақалпоқ давлат академик мусикали театри жамоасининг фестивалдан ташқари "Жамила" спектакли намоиш этилди. Спектаклни Ч.Айтматов асари асосида М.Усенов сахналаштирган.

минган аёл" (К.Хамроев, О.Абдуллаев), Ўзбекистон академик рус драма театрининг "Танҳо қайик" (Э.Аъзам, В.Умаров), Хоразм вилоят театрининг "Богбон" (Г.Қурбонова, К.Якубов), Қорақалпоқ Ёш томошабинлар театрининг "Мўйноқда бахтининг тонглари отди" (Б.Айтмурат) спектакллари намоиш этилди.

Шунингдек, санъаткорлар Мўйноқ, Эллиқалба, Тахтақўпир, Чимбой, Амударё, Конлиқўл, Шуманай туманларида бўлиб, спектакллари билан мухлисларни хушнуд қилдилар. Фестиваль қатнашчиларининг И.В.Савицкий номидаги давлат санъат музейига саёхати қизиқарли ва таассуротларга бой бўлди.

Бугун эса сахна санъати ихлосмандлари Сирдарё вилоят театрининг "Инсонликка номзод" (М.Каримов, М.Холиков) спектаклини томоша қилади.

Мазкур томоша билан фестиваль спектакллари намоиши якунига етади. Шу кунин Нукус шаҳридаги Ёшлар маркази биносида Ўзбекистон давлат Санъат ва маданият институти Нукус филиали талабалари билан санъаткорлар ва театр мутахассисларининг ижодий учрашуви бўлиб ўтади. Учрашувдан сўнг Қорақалпоқ давлат академик мусикали театр биносида драматургларнинг "Саҳнада замонавий қаҳрамон образи" мавзусидаги республика семинар-кенгаши ўтказилади. Мазкур театрда бўлиб ўтадиган тантанали ёпилиш маросимидан кейин фестиваль ўз ишини якунлайди.

Ўз ахборотимиз

АФСОҲАГА АЙЛАНГАН РАҚҚОСА

Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган тантанали раққоса, ҳасона машҳур "Бахор" рақс ансамбли асосчиси Мукаррама Турғунбоеванинг асл шифоқларидан бири, Ўзбекистон халқ артисти Гулнора Маваева билан уйрашиб, сўхбатлашгани мушарраф бўлди. Сўхбат менда жўра катта таассурот қолдирди. Сўхбатимиз шаҳарнинг кўчаларида, обод турмаликларида ҳайвонлар фойлини ҳолатида, бир тилга тоғ устида бўлиб ўтди.

Ёши тўқсонга бориб қолган ажойиб тақдирли бу аёлнинг ҳикоясини тинглар эканман, унинг саналарни, исмлар, воқеаларни эслаб қолгани — ноёб хотирасидан ҳайратландим. Яна ҳам муҳими, санъаткор ҳозиргача ўзбек хореографиясида кечаётган воқеаларнинг барчасидан хабардор экан. Чунки уни ардоқлайдиган шогирдлари тез-тез йўқлаб туришади, ундан маслаҳат сўрайдиган, янгиликлардан хабардор қилиб, хабар олиб туришади.

Ўзининг ҳикоя қилишича, бошида болалиги бегубор ва бахтли кечган. Ота-онаси ва синглиси билан Самарқанддаги "Обухово" кўчасида истиқомат қилишган, у ерда ўша даврнинг сара ўзбек зийлилари, Туркистонга император Александр томонидан сургун қилинган рус князи Романовларнинг авлодлари яшашган. Айнан улардан Гулнора рус алифбоси ва адабиётини ўрганган. Шундай бахтли болалик 1937 йили Сталин сиёсатининг шафқатсиз қатағони туфайли бир зумда барбод бўлади. Ўшанда унинг отаси, партиянинг масъул ходими бўлган Низомиддин Маво, одатдагидек, ишга кетиб қайтиб келмайди. Кейинроқ эса машҳур уйғур инқилобчиси Абдулла Рўзбоқиевнинг қариндоши, маълумоти юрст бўлган онаси Сония Рўзбоқиевани ҳам олиб кетишади. Гулнора болалар уйига жойлаштирилади, синглиси Эльмара бивиси Хожар Рўзбоқиева келгунича татар энага қўлида қолади. Афсуски, ота-онаси қамоқда соғлиқларига жиддий пуртур етгани сабабли у ердан чиққач, бир йилдан сўнг оламдан ўтишади.

Гулноранинг профессионал раққоса ва балерина бўлиб етишишида Мукаррама Турғунбоева, уста Олим Комилов ва Тамарахонимнинг хизмати катта бўлди. Ота-онанинг яқин дўсти Нисом Холдоров 1939 йили Гулнорани болалар уйдан олиб, Тамарахоним номидаги балет мактабига ўқишга жойлаштиради. Қизча бу даргоҳда Петербургдаги Мариинский театрдан келган рус

педагогларидан классик балет санъати сирларини ўрганади. Бу ерда Гулнора билан бирга болалар уйида яшайдиган, қатагон қилинган оилаларнинг саккиз нафар қизи ҳам таълим оларди. Уста Олим Комилов ва Мукаррама Турғунбоева ўзбек рақс санъатидан дарс беришарди. Г.Маваева ҳамон уларни катта ҳурмат ва меҳр-муҳаббат билан ёдга олади. Кейинчалик М.Турғунбоева

Гулнора учун махсус бир неча ўзбек миллий рақсларини сахналаштирди. Бу рақслар унинг энг сара рақслари қаторидан жой олди. Ўзининг айтишича, у, айниқса, Фарғона мактабига хос майин лирик рақсларни яхши ижро этарди.

1949 йили Гулнорани "Большой театр" қошидаги Москва хореографик билим юртига малака оширишга юборишади. У ерда маҳоратини ошириш ҳамда рақс тарихи ва назариясига оид билимини янада бойитиш имкониятига эга бўлади. Сўнгги унинг Алишер Навоий номидаги опера ва балет театрида ажойиб саёхат ва гастролларга бой, кўплаб концертлардан иборат раққосалик фаолияти бошланади. Г.Маваева "Дон Кихот", "Боғчасарой фонтани", "Маскард",

"Балерина", "Бахт киргоғи", "Уйкудаги гўзал", "Эсмеральда", "Фауст", "Дон Жуан", "Етти гўзал" каби балетлар ва бошқа кўплаб концерт номерларида етакчи партияларни ижро этади. Беҳисоб гастроллар, саёхатлар туфайли (Маваева дунёнинг 42 давлатида бўлган) Гулнора Вивьен Ли, Хачатурян, Давид Ойстрах, Галина Уланова, Игорь Моисеев, Рашид Бейбутов, Марсель Марсо каби дунёга танилган санъаткорлар билан яқиндан танишиш бахтига муяссар бўлди. Инглиз тилини яхши ўзлаштирган Гулнора хорижий давлатларга қилган гастрол ва саёхатларида таржимонга муҳтожлик сезмасди. У, ҳатто бир неча баддий фильмларда суратга тушиб, ўзини актрисалик фаолиятида ҳам синаб кўрди.

Г.Маваева 1963 йилдан ўша пайтдаги Тошкент хореографик билим юртида дарс беришни бошлади. 1968 йилдан 1970 йилгача Ленинграддаги Ваганов номидаги билим юртида тажриба ортирди. У ерда Эрмитажга тегишли мусикий, балетмейстерлик архивини чуқурроқ ўрганиш имкониятига эга бўлди. Бу нарсга кейинчалик янги рақс ғояларининг туғилишига омил бўлди. 1975 йили Тошкент хореографик билим юртига баддий рақсбар қилиб тайинланган Гулнора Нисомовна билим юрти педагогларининг савиясини янада ошириш ҳамда тажриба алмашиш мақсадида Россия ва бошқа хориж давлатларидан таниқли балетмейстер, хореограф ва рақс педагогларини таклиф қилди. Бундай тадбирлар миллий балет санъати ривожига муҳим аҳамият касб этди.

Санъаткордан раққосалик фаолиятида етакчи омил нима бўлганини сўраганимда, бу чин дилдан, заъб билан рақс тушиш имкониятидир, деб жавоб берди. "Ҳар бир ҳаракатда қалб туғён уриши лозим", дейди Г.Маваева. Бетакрор раққоса ўзбек миллий рақс санъати ва балет санъатида нимагаки эришган бўлса, бунинг бари, шубҳасиз, Мукаррама Турғунбоеванинг устозлиги билан чамбарчас боғлиқ эканини айтиди. Ўзи аллақачон афсонага айланган санъаткорнинг улуғ устозига эҳтиромий ёшларга сабоқ бўлгудайки.

Роза ВЕРКО,
английлик санъат журналисти.
Мақолани К.ЭГАМБЕРДИЕВА
тайёрлади.

ТАТАРИСТОНДА "НАВРЎ" ФЕСТИВАЛИ

1998 йилдан буён Қозон шаҳрида ҳар икки йилда халқаро "Наврўз" фестивали ўтказиб келинади. Бу йил ушбу анжуман ўн йиллигини марофаба тақдим этилди.

Шу вақтгача ушбу фестивалда Ўзбекистондан бирор-бир театр иштирок этмаган эди. Бу галги таклифга жавобан Ўзбек миллий академик театри ва Республика Кўғирчоқ театри жамоалари ҳам қатнашган мазкур фестивалда дунёнинг кўплаб мамлакатларидан мингга яқин санъаткор иштирок этди.

— Театр ва ижодий дўстлик байрамига айланган "Наврўз" фестивали туркий дунёнинг ўзига хос жамоалари ва обрўли театр арбобларини жамламоқда, — деди Татаристон Республикаси Президенти Р.Минниханов иштирокчиларга йўллаган табригида. — Бизин қанча масофалар ажратиб турмасин, барибир, ҳар икки йилда уларнинг йўллари яна Қозонда туташади. "Наврўз" фестивали аллақачон туркий мамлакатлар театр оламида қадимий анъаналар ва ижодий изланишлар намоён бўладиган, санъатнинг миллий табиатига садоқат, иштирокчи жамоаларнинг юксак профессионал даражасини белгилловчи омил сифатида қараладиган анжуман сифатида мустаҳкам обрў-этибор қозонди.

Фестивалнинг ўзига хос жиҳатларидан бири шуки, бу анжуман ҳар йили туркий халқлардан бирининг театр санъатига бағишланади. 2017 йили Қозогистон театрига бағишланган бўлса, бу гал миллий театрининг 100 йиллигини нишонлайдиган Бошқирдистонга бағишланди. Яна бир муҳим жиҳат — бу йил Россия Федерациясида "Театр йили", деб эълон қилинган. Шу боис Россия Федерацияси Маданият вазирин В.Мединский фестиваль қатнашчиларига йўллаган табригида "сахна санъатининг миллий ўзига хослигини, тиллар ранг-баранглигини, она тупроққа ва тарихга му-

ҳаббатни сақлашда муҳим роль ўйнашини таъкидлаб, "Наврўз" халқаро фестивали халқларнинг бир-бирини тушунишига, этник ўзига

хослигини сақлаб қолишга, театр мактабларининг ўзаро бойишига кўмаклашиши билан туркий дунё маданияти ҳаётида муҳим воқеа бўлаётганини эътироф қилди.

Анжумани М.Гофурдин номидаги Бошқирдистон драма театри "Зулайхо кўзларини очмоқда" спектакли билан бошлаб берди. Сўнгра Чувашистон, Тува театрлари эстафетани давом эттирди. Ниҳоят, 6 июнь кунин Қозондаги муҳташам, эртақдаги қасрни эслатадиган "Экаят" кўғирчоқ театри биносида мамлакатимиз Кўғирчоқ театри артистлари "Наврўз ва Баҳорой" томошасини намоиш этдилар. Театр шаҳар аҳли, фестивал қатнашчилари, бу ерда яшаб меҳнат қилаётган ҳамюртларимиз, албатта, масканнинг ҳақиқий соҳиблари бўлган болажонлар билан бўлди. Наврўз ва Баҳорой саргузаштлари, вилоятларимизнинг турфа либослари, миллий кўшиқларимиз янраган томоша тез-тез қарасаклар билан бўлиниб, "браво" хайкириқларига уйғун кечди.

Томошадан сўнг Қозон Федерал университети Филология ва маданиятлараро мулоқот институти профессори, фестивал ташкилотчиларидан бири Альфия Галимулина шундай деди:.

— Марказий Осиёдагина эмас, туркий мамлакатларда бетакрор юксак санъати билан ажралиб турадиган Ўзбекистон вакилларининг йўқлиги шу вақтгача кўнглимизни кемтик қилиб турарди. Фестивалнинг нуфузи бу йил Ўзбекистон, Тожикистон ва Руминия вакиллари иштирокида янада ортганидан мамнунман. Театр фестивалининг бош мақсадларидан бири туркий тили халқлар дўстлиги ва биродарлигини янада мустаҳкамлаш ҳамда ижодий ҳамкорликдан иборат. Уйлайманки, мақсадимизга эришяпмиз.

Шу кунин кечкурун Татаристон давлат академик театри биносида Ўзбек Миллий академик театри актёрлари Иззат Султон қаламига ман-

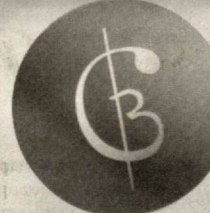
суб "Иймон" спектаклини намоиш этди. Давомий қарасаклар билан бўлиниб турган томошадан сўнг барча тик туриб ўн дақиқача санъаткорларимиз маҳоратини олқишлади.

— Мен Москвада ишлаб юрган кезларим Ўзбекистон театри соҳиб иттифоқда энг юксак ўринларда туришини билардим. Бугун бунга барчамиз яна бир қарра амин бўлдик, — деди Россия Федерацияси ва Татаристон Республикаси халқ артисти, Абдулла Тўқай номидаги давлат мукофоти совриндори Асгар Шакиров.

Республика Кўғирчоқ театри артисти ва режиссёри Хотамжон Ахундовдан таассуротларини сўради:

— Менга Кўғирчоқ театри биноси жуда ёқди. Кўғирчоқ театрига эътибор — келажагимиз бўлган болажонларга эътибор дегани. Уларга томошамиз ёққанидан жуда мамнунман. Биз театр фестивали талабалари билан янада яхшироқ танишдик. Келгуси таширфларимиз бундан ҳам бойроқ, завқироқ бўлишига интиламиз. Ўрни келганда Ўзбекистон Маданият вазирлигига ва сафаримизга ҳомийлик қилган халқаро "Олтин мерос" хайрия жамоат фондига жамоамиз номидан миннатдорлик билдираман.

Амиркул КАРИМ

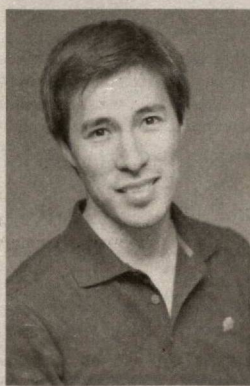
ЁШ КОМПОЗИТОРЛАР АНЖУМАНИ

— Юртбошимиз томонидан ижодкорларга қаратилаётган эътибор, уларга берилаётган имкониятлар таҳсинга лойиқ, — дейди фестиваль ташкилотчиси, уюшма раиси Рустам Абдуллаев. — Халқаро аҳамиятга молик мазкур фестиваль ёш композиторлар учун катта имконият бўлди. Тадбирда юртимиздан, Қозогистон, Қирғизистон, Тожикистон, Қорақалпоғистон Республикаларидан ташриф буюрган йигирма нафарга яқин композитор ўз асарлари билан қатнашди. Фестивалнинг тантанали очилишида Россия ва Татаристон Республикаси халқ артисти, Давлат мукофоти совриндори Рашид Калимуллиннинг муаллифлик концерти бўлиб ўтди. У ва моҳир саксофон ижрочиси Владимир Кознов билан бўлиб ўтган ижодий учрашув ва маҳорат дарслари консерватория талабалари учун ўзига хос мактаб вазифасини ўтади. Тадбир доирасида Хоразм вилоятига сафар, Хива ва Урганч ихтисослаштирилган санъат мактабларида ўтказилган ижодий учрашувлар, тарихий-меъморий обидалар фестивал меҳмонларида катта таассурот қолдирди.

Юртимизда биринчи мартаба ўтказилган Ёш композиторлар халқаро фестивали мусиқа жамоатчилигининг байрамига айланди. Ёшлар ўз маҳоратларини намоиш этдилар, устоз композиторлар бугунги кунда нафақат республикамиз, балки қардош мамлакатларда ҳам олиб борилаётган ижодий жараёнини кўриб, санъат ривожига ҳукуматимиз томонидан қаратилаётган катта эътибордан қувонганларини алоҳида таъкидладилар. Мазкур фестиваль ёшларимизнинг келажақда оркестр жамоалари ижроси учун мўлжалланган Ватанини мадҳ этувчи, жаҳон талабларига жавоб бера оладиган йирик жанрларда сара ва ёрқин асарлар яратишларида катта омил бўлиб хизмат қилади.

Зафар ТУРДИАЛИЕВ (Тожикистон):

— Мазкур фестивалда иштирок этганимдан мамнунман. Оркестр жамоаси, уларнинг ижро маҳорати менга жуда ёқди. К.Азимов, Н.Эркаев, Ш.Собиров, М.Мухторов, Ф.Назаров каби ёш композиторларнинг халқ чолғулари оркестри ижросида янграган "Янги кун", "Увертюра", "Увертюра фантазия", "Шарқ фа-ришаси" ва бошқа асарлари уларнинг миллий мусикий анъаналарга асосланган ўзига хос ижод услубларини яққол кўрсатди. "Вальс" асарим Ёшлар симфоник оркестри ижросида янгради. Оркестр дирижёри Камолитдин Ўринбоев катта истеъдод соҳиби эканлигини намоён этди. Хоразмда Хива шаҳрининг меъморий обидалари билан танишдик. У ерда Бахтиёрлар танловининг гувоҳи бўлдим. Муҳаммад Баходирхон Ферузнинг тахтга ўтириш маросимининг сахнавий талқинини кўриб, ўзимни спектаклда тасвирланаётган муҳитда бўлгандай ҳис қилдим. Юртимга боргач, икки халқ ҳамдўстлигига бағишлаб янги асар яратишни режалаштириб қўйдим.

Баласагин МУСАЕВ (Қирғизистон):

— Қирғизистон миллий консерваторияси ректори Муратбек Бегалиевнинг таклифи ва тавсияси билан ижодимни ўзбек халқи эътиборига ҳавола этиш бахтига муяссар бўлдим. Юртингизга биринчи мартаба келишим. Жаннатмакон Ўзбекистон, унинг меҳмондўст халқи, фестивалнинг юқори даражада ташкил этилгани менда унутилмас таассурот қолдирди. Оркестр ижросида янграган "Юлдузли" асаримда зам, коинот, унинг фақатгина тунда инсонларга қўринадиган ажойиб ва сехрли манзарасини, кометалар ҳаракатини кўрсатишга ҳаракат қилганман. Ёшлар симфоник оркестри ижросида мазкур асарим янгича хусусият касб этганини кўрдим. Оркестр дирижёри Камолитдин Ўринбоев билан Москва давлат консерваториясида бирга ўқиганман. Унинг профессионал маҳорати мени ҳам, фестиваль меҳмонларини ҳам лол қолдирди. Фестиваль доирасида янграган асарларнинг ҳар бирида муаллифнинг ички дунёси, профессионализи кўриниб турибди. Фестиваль қатнашчиларининг келажақдаги ижодларига муваффақият тилайман. Ташкилотчиларга алоҳида миннатдорлигини билдираман.

М.НАБИЕВА тайёрлади.

Бошланиши биринчи саҳифада.

Бошқа бир таниқли ўзбек шоири Мир Муҳаммад Амин Қурбат Тошкентда туғилиб, Бухорода таҳсил олиб, 22 ёшида Афғонистоннинг Андухўй шахрига келиб қолган, икки тилда бирдек ажойиб ғазаллар ёзган соҳиби девондир. У бир ғазалида:

Бухоро маърифатнинг қони эрди ондин айрилдим,
Жаҳон тор ўлуси зарра дилим бахти сиёҳимдан,
Муродим Ўзбекистон гар Бухоро ёдини истасам,
Узоқ қилди фалак устоди дониши дасттоҳимдин —
деб ёзган эди.

Қўқонда туғилган, асли чуствик Абдурашид Маҳдум Чустий (1908—1983) ҳам XX асрнинг 20 йилларида Қобулга кўчиб келган ва таҳсил олиб, шифокор-жарроҳ мутахассислигини эгаллаган бўлса-да, юксак бадиий савиядаги ғазаллар битган. Унинг кўплаб ғазалларида “ватан доғи” тинчлик бермаганини кўрамыз:

Чустий кўз ёни бирлан гурбат ерин боғ айлаган,
Қон юрак розин билурга гулча афғонини кўр.

БИР БУЛОҚДАН СУВ ИЧИБ

Ўзбек — афғон адабий алоқалари тарихидан

Бу пайтга келиб Ўзбекистонда ҳам Афғонистон адабиёти ҳақида илмий таҳлиллار, кузатувлар юзага чиқа бошлаган. Чунончи, ёзувчи ва афғоншунос Азиз Ниялло (Станишевский) 1946 йили “Звезда Востока” журналининг 3-сонида “Афғон адабиёти ҳақида мулоҳазалар” мақоласини чоп эттирди. 50-60 йилларда республикамизнинг турли газета ва журналларида Осиё ва Африка халқлари адабиётларида намуналар жамланган алоҳида тўпламларда афғон адабиёти, фольклори ҳақида кўплаб илмий мақолалар ва таржималар, қўшни мамлакат ҳақида шеър ва бадиий асарлар чоп этила бошланди. Жумладан, Т.Г.Абаеванинг “Афғон халқ оғзаки ижоди ҳақида” (“Звезда Востока” журнали, 1958 йил, 10-сон) мақоласи, тараққиёпарвар афғон шоир ва ёзувчиларидан Маҳмуд Тарзий, Абдурауф Бенаво, Нур Муҳаммад Таракий, Гул Почо Улфат ва бошқаларнинг рус ва ўзбек тилида чиққан шеър ва ҳикоялари, шунингдек, “Афғон эртаклари” (1956), “Афғон прозасидан” (1958), “Беғуноҳ маҳбус” (1963) сингари тўпламлар ўзбек тилида кўп минг нусхада чоп этилди.

60-йиллар ўрталаридан Афғонистонга адабий-маърифий таърифлар ҳам амалга оширила бошланди. Хусусан, 1964 йили атоқли ўзбек шоири Ғафур Ғулум Қобулда бўлиб ўтган Абдурахмон Жомий таваллудининг 550 йиллигида иштирок этиб, Жомий ва Навоийнинг дўстлиги ва адабий ҳамкорлиги, адабиётларимиз алоқалари ҳақида мазмунли нутқ сўзлади. 1966 йил февралда Алишер Навоий таваллудининг 525 йиллиги муносабати билан атоқли олимларимиз Иброҳим Мўминов, Қори Нисёий, Воҳид Зоҳидов ва Ҳамид Сулаймон Афғонистонда бўлиб, афғон адиблари, олимлари билан фикр алмашишди.

1969 йили Темирийлар даври санъати бўйича Самарқандда ўтказилган халқаро симпозиумда таниқли афғон адабиётшуноси Абдулҳай Ҳабибий

маъруза билан қатнашди. 1973 йили атоқли навоийшунос олим Абдуқодир Ҳайитметов Афғонистонга илмий сафар қилиб, Афғонистон илмий жамоатчилигини ўзбек мумтоз адабиёти, Ўзбекистонда навоийшунослик борасида олиб борилаётган тадқиқотлар билан таништирди.

1978 йил апрелда мамлакатда рўй берган Савр инқилобидан сўнг Ўзбекистон ва Афғонистон ўртасидаги адабий алоқалар янги босқичга кўтарилди.

Бу кезларда республикамизда турли тилларда ижод қилувчи афғон адиблари асарларини саралаб таржима қилиш ва оммалаштириш кенг йўлга қўйилди. С.Лойкининг “Тонг кўшиғи”, Д.Панжширийнинг “Зиндон элчиси” номли шеърлар тўплами, таниқли носир А.Ҳабибининг “Ойдин” номли қиссаси ва ҳикоялари, “Афғон халқ эртаклари” тўплами босилиб чиқди. Файзулла Аймоқ томонидан афғонистонлик ўзбеклар халқ оғзаки ижоди намуналари жамланган “Халқ дурдоналари” тўпламининг чоп эти-

ди. Девонни истеъдодли адабиётшунос Шафиқа Ёркин тайёрлади. Девон Ўзбекистон ва Афғонистон илмий-адабий жамоатчилиги томонидан бобуршуносликка қўшилган катта ҳисса сифатида юқори баҳоланди.

Афғонистонда Ўзбекистон мавзусига бағишланган асарлар орасида паштузабон ёзувчи Муҳаммаддин Живокнинг “Ўзбекистонлик дўстларимга” асари, айниқса, туркман тилида ижод қилувчи шоир Раҳимқул оға Чўлоқнинг “Ўзбекистонга салом” достони алоҳида ажралиб туради.

Умуман, Ўзбекистон мавзуси ва ўзбекистонлик адибларимизнинг кўплаб асарлари Қобул радиосининг ўзбек ва туркман тилларидаги эшиттиришларида бериб борилди.

Кейинги пайтда Афғонистонда Алишер Навоий ва Заҳириддин Муҳаммад Бобур таваллудли кўнлари муносабати билан деярли ҳар йили халқаро ёки мамлакат миқёсида илмий анжуманлар мунтазам ўтказиб келинмоқда. Хусусан, 2016 йили Навоий ҳаз-

ратлари таваллудининг 573 йиллиги муносабати билан Қобулда ўтказилган халқаро илмий анжуманда Афғонистон Ислом Республикаси Президенти Ашраф Ғани бобомиз хотирасига атаб катта маъруза қилди. Анжуманда дунёнинг кўплаб шарқшунослари қатори Ўзбекистондан ҳам навоийшунослар иштирок этишди.

Афғонистон олимлари томонидан сўнгги ўн йилликда учта муҳим ишга қўл урилди. 2011 йилда таниқли адабиётшунос ва таржимон Бурҳониддин Номик Натан Маллаевнинг “Ўзбек адабиёти тарихи” номли салмоқли асарини дарий тилига таржима қилиб, илмий шарҳлар билан чоп эттирди. 2015 йили бу олим академик Воҳид Абдуллаев қаламига мансуб “Ўзбек адабиёти тарихи”нинг иккинчи жилдини дарий тилига таржима қилиб, бир минг нусхада чоп эттирди. Шунингдек, афғонистонлик таниқли адиб, адабиётшунос олим Абдулла Руин Навоийнинг деярли барча асарлари матнларини тадқиқ қилиб, уларни бир қатор қўлёзмалари билан қиёслаб, эски ўзбек алифбосида 16 та қитоб, 27 жилдада чоп этди. Ушбу фундаментал тадқиқот охириги йилларда дунё навоийшунослигида яратилган энг сара ишлар қаторидан ҳис олди.

2018 йилдан эътиборан Ўзбекистон ва Афғонистон ўртасидаги сиёсий, иқтисодий, илмий, таълимий, маданий ва адабий алоқалар тарихида янги саҳифа очилди. Айниқса, Афғонистон Ислом Республикасининг Президенти Ашраф Ғанининг юртимизга таширифи ҳамда Тошкентда Афғонистон бўйича тинчлик конференцияси ўтказгани икки қўшни халқ маданий ва адабий алоқаларини янги босқичга кўтарди. Ҳозир Афғонистонда Ўзбекистонни янги қиёфада қайта кашф қилишмоқда. Ўзбек адабиётига қизиқиш ҳар қачонгидан ҳам юқори даражага чиқмоқда.

Абдурахим МАННОНОВ,
Тошкент давлат шарқшунослик институти
ректори, филология фанлари доктори,
профессор

суҳбатлашиш ва маслаҳатлашишнинг ўзида қанча ҳикмат бор. Рамазон ойда инсоннинг қадри-қиммати Каъбадан ҳам улуғ эканлиги, одамнинг фарзандига ҳалол лўқма еди-

кенроқ, кўпроқ гапирилади. Бемор инсонлардан хабар олинди. Рўза кунлари китоблар кўпроқ мутлолаа қилинади. Ҳар бир инсон ҳалол, покиза юриши, ҳалол меҳнат қилиши ҳақида ваъзлар айтилади. Демак, рўза маънавиятимизни янада бойитиши, “оммавий маданият”нинг тубан ғояларидан

доилиқни кўриб катта бўлган онам ҳам бувимнинг йўлини тутди. Тиқши, чизши ишларини ҳаммага текинга бажарарди. Кишлоқчилик — қадрдонлик-да, дерди. Онам чақалоқлардан кунларини ҳамкишлоқларимиз кувиди пишилган сариёғ, сут, қатик, туҳум, товуқ гўшти, тандирдан янги узилган нон ва патирларни эшикдан узатиб кетаверардилар. Бизникига ёрдамга келган бувим — Икромой анам ҳамма нарсалари етарли, овора бўлмаглар деса, улар шундай жаваб қайтаришарди:

— Биз Ҳикматой опанинг қилган хизматларини яхши кунларда қайтарамиз, деб юрган эдик.

Энам доимо уларни тоза туттиши, ҳалол, пок юриши, чиққан кир кийим, дастурхону кўрпачаларни тез-тез ювишни буюрарди. Яхши қиз ва жувон кир йиғмайди, дерди.

Ислом дини илм олиш ва ҳунар ўрганиш — инсонийликка юз туттиш, буларни тарқ етиш эса инсонийликдан юз ўгириш, деб таълим беради. Рамазон ойда кечиримли, сабр-қаноатли бўлиш, шўр қилишга ўрганиш, уйлаб, ўринли гапириш, нафсни тийиш, она табиати асраш, бировнинг кўнглини оғритмаслик, муҳтож одамларга ёрдамлашиш, китоб мутлолаа қилиш ҳақида янада кўпроқ таълим берилади. Буларга амал қилган одам қамолга етади. Демак, бундай инсон ўз Ватани ва ҳаёти-ни ҳам гуллатиши. Шу ўринда мен ўзбек халқининг ардоқли фарзанди, олим, драматург ва улғустўз Фитратнинг қуйидаги фикрини айтган келтиришман: “Ватан — у менинг жону таним, сажда-гоҳимдур, у менинг тўлини ойим, тинч-омонлигим, иззатим, шарафим, Каъ-бам, қиёбам ҳамда гулистонимдир”.

Сайёра БЕКМИРЗАЕВА

Ҳақ таоло, деи дўстим, тун саҳар бедорни, Ваъда қилди онлара жаннат ила дийдорни.

ҲАЗИНИЙ

Катта келин дастёр бўлиб қолган ўғил-қизларига деди:

— Отанг, энанг, даданг ва мен рўзамиз. Кун чошгоҳдан оғиб қолди, оғиз очарга бир мазали овқат тайёрланглар, ўзим ўргатиб тураман.

Катта қиз ишга киришди. Она саккизинчи синфда ўқийдиган ўғлини ҳам ишга солди.

— Нима қипти ўғил бола бўлсанг, ошхона сирларини эркак киши ҳам сал-пал эмас, яхши билиши керак.

шундай тартибда суз. Бу ишларнинг ҳаммасини ҳавас билан бажар...

Овқатни тановул қилиб бўлишгач, назира қиз бувисига деди:

— Эна, аям бизга бугун “Қайлал ош” пиширишни, рўза кунларида ҳамма ишни диққат-эътибор билан бажаришни, ёши катталарга ва атрофдагиларга эса аввалгидан ҳам кўпроқ ҳур-

ҲАР БИР КУНИ ҲИКМАТЛИ

Шундай дея, ўлига таом тайёрлаш жараёнини тушунтира бошлади. Масалликлар миқдори, тўғраш, қовуриш, туз ва зираворлар солиш, хатто косаларга сузиб, дастурхонга тортишгача бўлган тафсилотларни ҳам батафсил эслати. Охирида алоҳида таъкидлади: “Таомдан ўзларингга ҳам худди

матда бўлишни ўргатди. Мен энди рўзадан кейин ҳам ҳамма вақт шундай иш туттишга аҳд қилдим.

Дарҳақиқат, рўзадор киши ўринсиз гапларни айтишдан ўзини тийиши, бировнинг кўнглини оғритмасликка интилиши керак. Ифторликда баҳамжihat бўлиб тиловат қилишнинг, овқатланиш,

бизни ва фарзандларимизни ҳимоя қилади.

Муборак рамазон ойда ёзувчи Ёркин Маликовнинг “Хотира уйғонса гўзал” китобини яна бир бор ўқиб чиқдим. Улуғ шайхимиз Муҳаммад Содик Муҳаммад Юсуф ҳазратлари Ислом дини — тинчлик, бағрикенглик ва тарққуёт дини эканлигини алоҳида таъкидлаганлар. “Бағрикенглик” деган сўз кўп қадриятларни ёдимга солди.

Бувимнинг исми Икромой эди. Катта чевар ва чизмақаш эди. Қишлоғимиздаги ва қўшни кишлоқлардаги барча келин, қизлар соч популарини энамга тайёрлашарди. Катта-катта кашталар ва ёстиқларини тиқийшдан аввал янгича нақшлар чиздиришиб кетарди. Сувмунчок, ферузамунчок, кўзмунчок қўшиб тайёрлаган популарини қиз, жувонлар сочларига қувониб-қувониб тақийшарди. Энам ана шу ишлари учун ҳақ сўрамасди. Айниқса, рамазон кунларида ўзи мато сотиб олиб, кашта ва ёстиқлар учун янгича чиройли нақшлар чизиб, бўй қизлари бор уйларга совға қиларди. Бу фи-

“Дўстлар клублари” фаолиятидан

БАРДАВОМ ҲАМКОРЛИК

Давлатимиз раҳбари ташаббуси билан ташкил этилган “Дўстлар клублари” фаолияти доирасида тахририятимиз икки йилдан бери “АКФА” компанияси билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни давом эттириб келмоқда. Ҳамкорлик шарофати билан тахририят моддий-техник базаси қисман замонавий ахборот воситалари билан бутланди. Корхона ишчи ва хизматчилари орасида муштарийларимиз сони кўпайди. Ўз навбатида тахририят жамоаси ҳам мамлакатимиз иқтисодиётини юксалтиришда илғор бўлаётган “АКФА” компанияси жамоалари билан таниқли санъат ва адабиёт вакиллари иштирокида тарғибот-ташвиқот кўринишида маданий учрашувлар ўтказиб келмоқда.

“Дўстлик клуби” иш режасига мувофиқ, яқинда газета ва компания жамоасининг навбатдаги учрашуви компаниянинг Юнусобод туманидаги корхоналаридан бирида бўлиб ўтди. Мазкур учрашув ҳам ҳар галгидек қизиқarli ва эсда қоларли бўлди.

Моҳи рамазон ҳайити кунларида бўлиб ўтган бу анжуманда дастлаб ҳафталик вакиллари компания жамоасини байрам билан самимий муборакбод этди. Шунингдек, бугунги кунда мамлакатимизда жадал суръатда олиб борилаётган туб ислохотларнинг маъно-моҳияти, унинг ҳар бир фуқаромиз, айниқса, ёшларимиз ҳаётидаги аҳамияти хусусида фикр ва мулоҳазалар билдирди. Учрашув иштирокчиларига янги шеърлардан намуналар ўқиб берилди.

Мазкур тарғибот тадбирида Муқимий номидаги ўзбек давлат муслиқ театри артистлари — Муқаддас Маҳмадалиева, Муҳлисбек Қурбоновлар ижро этган дилторлар рақс ва кўшиқлар даврага файз ва тароват бахш этди.

Барчиной НИЗОМОВА

“MOZIYDAN SADO”

2019 йил, 2-сон

Ислом санъати фалсафаси ва Буюк Ипак йўли, бу йўлда кечган воқеалар билан қизиқадиган муштарийлар журналнинг илк саҳифаларда берилган Акбар Ҳакимов, Азимжон Шарипов ва Наталья Каримованинг мақолаларидан мухтасар маълумотлар олиши мумкин. Ҳамидбек Ҳасановнинг “Мубаййин” — Бобурнинг фикрий-таълимий асари”, Комилжон Раҳимовнинг “Саййид Амир Кулол” номли мақолалари тарихий фактларга бойлиги билан ўқувчиларда қизиқиш уйғотди. Ко Кванг Юи ва Раҳим Каюмов ҳамкорликда ёзган “Афросиёб деворий суратининг рақамли таъмири” мақоласида инсониятни хайратга солиб келаётган Сўғд тамаддуни маданияти ва тарихини ўзида ифода этган Афросиёб деворий суратининг яратилиши ҳақида сўз боради. Саидбек Ҳасановнинг “Адабий мерос казинаси”, Лутфулла Илҳомжоновнинг “Мумтоз адабиёт билмидони” каби мақолаларини ўқиб, Алишер Навоий номидаги Давлат музейи ва Ўзбекистон халқ шоири Ғафур Ғулум уй-музейларининг бугунги аҳволи ва фаолияти ҳақида кўп нарсаларни билиб олиш мумкин. Баҳодир Хошимовнинг “Фарғона водийсининг кекса музейи”, Африда Ҳакимованинг “Шашмақомнинг икки тақвими”, Шоҳида Бердиқонова, Алина Кутлучурина ва бошқа муаллифларнинг долзарб мавзуларга бағишланган мақолалари ҳам муҳлисларга манзур бўлади, деб ўйлаймиз.

Хусан ҲАЙИТОВ, ўқитувчи

Ўзбек Миллий академик драма театри жамоаси Ўзбекистон халқ артисти Баҳодир Йўлдошевга турмуш ўртоғи, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист

Гулбаҳор ЙЎЛДОШЕВанинг
вафоти муносабати билан ҳамдардлик билдиради.

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат академик катта театри жамоаси Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист

Гулбаҳор ЙЎЛДОШЕВанинг
вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига ҳамдардлик билдиради.

Ўзбекистон давлат драма театри жамоаси актриса, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист

Гулбаҳор ЙЎЛДОШЕВанинг
вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига ҳамдардлик билдиради.

Ўзбек Миллий академик драма театри жамоаси Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими, режиссёр

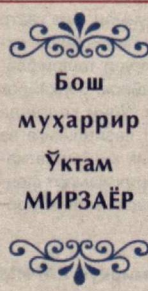
Жавлон ТОШҲУЖАЕВнинг
вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига ҳамдардлик билдиради.

Тошкент давлат университети томонидан 1976 йили Абдусами Саматов номида берилган (Д-262) 018685 рақамли имтиёзли дигитал сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

O'ZBEKISTON
ADABIYOTI VA SAN'ATI

Манзилимиз: Тошкент — 100083, Матбуотчилар кўчаси, 32
Электрон манзилимиз: uzas.gzt@mail.ru

Тахририятга келган қўлёзмалар таҳлил этилмайдиган ва муаллифларга қайтаришмайди. Муаллифлар фикри тахририят нуктаи назаридан фарқланishi мумкин.

Масъул котиб — Асрор СУЛАЙМОНОВ
Навбатчи муҳаррир — Хумоюн АКБАРОВ
Саҳифаловчи — Зафар РЎЗИЕВ
Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида
26.11.2014 йил 0283-рақам билан рўйхатга олинган.
Адали — 6129. Буюртма Т — 655.
Ҳажми — 3 босма табоқ А-2.
Нашр кўрсаткичи — 222.
Ташиқлотлар учун — 223. 1 2 3 4 5 6

Таққид ва адабиётшунослик бўлими: 233-57-42 Санъат бўлими: 233-56-40
Назм ва наср бўлими: 233-58-60

ЖУМА КУНАЛРИ
ЧИҚАДИ.

